

גליון ג', 21.2.2020 כ"ו שבט תש"ף

שתישאר צעיר לנצח
| עמרי כהן מהכפר |
עמ' 4-5

פרשת השבוע |
יאיר ריבלין
מסופה | עמ' 2

מאי פורמן מהכפר
רוקדת ואלס עם
באשיר | עמ' 7-8

פרשת השבוע |
יאיר ריבלין
מהכפר | עמ' 2

על שום דבר | יובל
פורת מכפר אדומים |
עמ' 11

חמישה אנשים
מתבוננים במציאות עם
ערן גלאור | עמ' 6

אביטל לחם כהן מהכפר
ממליצה על ספר שהיא
למדה בעמ' 10

דבר המערכת

"תנו רבנן: "ושננתם" שיהו דברי תורה מחודדים בפיו. שאם ישאל לך אדם דבר אל תגמגם ותאמר לו, אלא אמור לו מיד"

השבוע התקיים שבוע וולוז'ין, שבוע בו למדנו מבוקר עד ערב ומערב עד נץ החמה.

אור הנר של בית המדרש הוסיף לדלוך בכל שעה ביום ואכן קיימנו את "ושננתם" בכל עת.

ככל שמוסיפים להעמיק בלימוד אנו מבינים כמה מעט אנו יודעים, מעט עד כדי גמגום.

הגמגום דבר יפה הוא, אדם לומד ומבין כמה רב הנסתר על הגלוי, כמה הוא אינו יודע כמעט מילים בשפה העצומה והאינסופית של עולם הלימוד הענק.

כשנוסיף להעמיק וללמוד, נוסיף לגמגם יותר, נדע שאיננו יודעים דבר, ונעמוד שותקים ונפעמים מיופיו של העולם.

בברכת שבת שלום מגמגמת,
צוות ודרשת):

סכמה ציפייתית | מירון אורבך

רבים מאיתנו מכירים את תסמונת "ההורה המתערב". מדובר בזן שכיח ומורגש יותר ויותר. אני חלילה לא בא בטענות אל ההורים החביבים והמתערבים-
המשך בעמ' הבא

הם עושים זאת כמובן מתוך דאגה ואכפתיות רבה לשלומן של הילד שלהם ולרוב יש להם השפעה רבה על קבלת החלטות שלו. לצד ההורה המתערב יש גורמים נוספים המשפיעים עלינו בעת קבלת החלטות: המשפחה המורחבת, קהילה, שכונה, תנועת נוער, בית הספר שבו למדנו ועוד... שאלה שמעסיקה אותי לא מעט היא כמה שליטה ממשית יש לנו על היכולת שלנו לקבל החלטות מדויקות ונכונות עבורנו, כאשר המרחב שבתוכו אנו חיים, במודע ולעיתים גם לא במודע גורם לנו לא פעם לקבל החלטות הנמצאות בהלימה עם רף הציפיות המקובלות באותו מרחב חברתי.

פרופסור גבריאל סלומון, חתן פרס ישראל לחקר החינוך טבע את המושג "סכמה ציפייתית". המושג מתאר את היכולת לצייר תבנית מאורגנת של עתיד אפשרי והפיכתו לנוכח בהווה דרך טיפוח כישורי חיים, שיסייעו בהפיכת תמונת העתיד מקו אופק למסלול בר השגה. המרחב שבתוכו אנו חיים יוצר לנו למעשה תבנית אפשרית של עתיד ועוזר לנו לפתח את הכישורים הרלוונטיים על מנת שנוכל להתאים את עצמינו לאותה תבנית.

ואם ניקח את זה אלינו.. מה עמד בבסיס קבלת החלטה שלנו להגיע השנה למכינה קדם צבאית? האחים שהיו לפני במכינה? בית הספר שבו למדתי והנורמה החברתית לפיה השלב הבא אחרי תיכון הוא מכינה? ההורים שלי שדחפו אותי לשם? כישורי לימוד שגרמו לי לרצות להרחיב את היריעה שלי דרך לימוד במכינה קדם צבאית?

כנראה שרובכם תזדהו לפחות עם 1-2 מתוך האופציות שהצעת. וזה בסדר גמור. אני יוצא מנקודת הנחה שרובנו נמצאים בשלב הזה בתוך סכמה ציפייתית מסוימת שגרמה לי להגיע להיכן שאני היום. רבים יחשבו שאני בא לטעון שצריך לצאת מהסכמה. לא להיכנע לה. ואני מציע דווקא אחרת – לקבל את הסכמה שאנחנו חיים בה, לא להתנגד אליה, אך לנסות באחריות לזהות אותה ובאמצעות חשיבה ביקורתית "להשתמש" בה כמנוף לחדשנות, יציאה מאזור הנוחות ועשייה. האתגר האמיתי לתפיסתי הוא הרחבה של הסכמה הציפייתית. כשאני מרחיב, אני חושף את עצמי למקומות ואתגרים חדשים, יוצר לעצמי גבולות רחבים הרבה יותר שגם יודעים להמשיך ולהתרחב ככל שאני גדל.

ישנה הסתייגות אחת מן המצווה: המילה "עמו" הנמצאת בסוף הציווי.

במשנה אנו לומדים שגם לבעל הבהמה יש מחויבות לעזור לעצמו בצרתו. אם הוא בוחר שלא לקחת חלק בעזרה, האדם שברצונו לסייע פטור מן העזרה (אלא אם כן הנזקק חולה או זקן).

התורה רוצה ללמד אותנו את "עקרון ההדדיות". אם האדם לא מעוניין לעזור לעצמו ולמלא את חובתו כלפי בהמתו, סיוע חיצוני לא ישפר את המצב, להפך, מתן העזרה עלול להרע, שכן הוא יסייע לאדם לחמוק מאחריות.

חלה עלינו האחריות כלפי מי שמקבל אחריות.

הרמב"ם בספרו משנה תורה בהלכות מתנות עניים מדבר על כך שמדרגת הנתינה הגבוהה ביותר היא לעזור למישהו להפוך לאדם המסוגל לקיים את עצמו באופן עצמאי, וזהו בדיוק המסר מפרשת השבוע.

בלבה של מצוות הפריקה נמצאת אחת מהנחות היסוד היפות ביותר של היהדות: "איזהו גיבור? מי שעושה שונאו לאוהבו" (אבות דרבי נתן, כ"ג)

"כי תראה חמור שנאך רבץ תחת משאו וחדלת מעזב לו, עזב תעזב עמו" (שמות כ"ג, ה')

הרב יונתן זקס אומר שבלשון המצווה "עזב תעזב עמו" יש כמה זהויות רבות משמעות.

הזהות הראשונה עולה ממצווה מקבילה בספר דברים - "לא תראה את חמור אחיך או שורו נופלים בדרך והתעלמת מהם, הקם תקום עמו". המצווה שמוזכרת בספר שמות עוסקת באויב לעומת המצווה המוזכרת בספר דברים שכל עיסוקה הוא במישהו קרוב.

המשנה במסכת בבא מציעא מבחינה בין שני מקרים במצווה, הראשון הוא פריקת המשא והשני, טעינתה.

המשנה קובעת שהמצווה מהתורה היא בפריקה בלבד, אולם כאשר הגמרא מתעמקת בנושא זה היא מגיעה לידי הנחה שבמקרה שאדם צריך לבחור בין חמור האויב לחמור האדם הקרוב אליך - בהמת האויב קודמת אפילו אם מדובר אצל השונא בטעינת המשא ואצל האוהב בפריקתה.

"אוהב לפרוק ושונא לטעון - מצוה בשונא, כדי לכוף את יצרו" (בבא מציעא, לב ע"ב)

גם האויב וגם האוהב זקוקים לסיוע במידה שווה, אולם כאשר הנזקק הוא אויב, מעבר לעזרה לזולת עומד גם הצורך להתגבר על הניכור, הריחוק ואי הנעימות.

בעזרת הסיוע לאדם רחוק, נוכל להפוך את העוינות להכרת תודה ולקרבה מסוימת.

שתישאר צעיר לנצח | עמרי כהן

בזמן האחרון העסיק אותי נושא האושר, האושר האמיתי היום נעשה חמקמק, אמורפי, משהו שרק ברי מזל זוכים להינות ממנו. העסיקה אותי המחשבה, שכיום, כמעט שום דבר לא יכול להביא "אושר נצחי" לבן אדם בוגר. מסיבות, כסף, עבודה טובה. הכל נמאס באיזה שהוא שלב. אנחנו מתחילים להתגלגל במין מעגל בלתי פוסק של חיפוש אחר משהו שיסב לנו אושר. אנחנו עושים משהו, ממצים אותו, וממשיכים לדבר הבא. אז כמוכך שהדבר הראשון שיגידו לי זה אהבה - הרי האהבה היא היא הדבר שמביא לאושר נצחי, למשהו שלא נמאס לעולם. כשחשבת על זה לעומק, מצאתי הרבה נקודות השקה של הדבר אותו אנו מכנים אהבה, לסך רגשות וחוויות אשר מחזירות אותנו לתקופה המאושרת ביותר בחיינו באיזה שהוא מקום.

אי אפשר שלא להתפעל מהיצור המאושר שאנו כאשר אנחנו ילדים. להיות ילד משמעו להיות בעולם בו הכל אפשרי, בו אתה מרגיש מוגן ואהוב. בו הדמיון והפנטזיה הם חלק בלתי נפרד מחיי היום יום שלך. הנמרצות, ניצול כל הזדמנות, האושר מהדברים הפשוטים ביותר כמו נדנוד חזק בנדנדה או זריקה גבוהה באוויר הופכים את החיים לרצף של אירועים פשוטים ומאושרים. אז בקטע הזה אנסה להוכיח את הטענה הלוגית הבאה: כשאנחנו ילדים אנחנו מאושרים באמת, כשאנחנו מאוהבים אנחנו מאושרים באמת, לכן כשאנחנו מאוהבים אנחנו פשוט זוכים להרגיש שוב ילדים. אתחיל בתחושות הכלליות שאהבה מביאה איתה, אשר חופפת כמעט לחלוטין עם עולם הילדות.

המשך בעמ' הבא

הרגשת החום וההגנה אשר נאבדת לנו כאשר אנו מתבגרים. בתור ילד יש לכל הפחות דמות הורית אחת אשר מלווה אותך, מוגנת עליך, שומרת עליך, דואגת לך, אוהבת אותך. אני טוען שכאשר אנו מתבגרים ההרגשה העוצמתית הזו הולכת ונכבית. הדמות ההורית הזו כבר לא מהווה חלק כל כך משמעותי בחיים שלנו ואנו זקוקים לתחליף. האם הגבר לא מחליף את אמו- דמות אוהבת וחמה שתקרא לו בשמות חיבה ותאהב אותו באישתו? האם האישה לא מחליפה את דמות אביה - דמות מגוננת אשר משרה ביטחון בבעלה? תסביך אדיפוס נותן גם הוא גב לטיעון הזה. בנוסף ישנו העולם המופלא בו אנו גדלים, עולם הפנטזיה. העולם אשר מהווה חלק בלתי נפרד מהחיים שלנו נסגר באיזה שהוא שלב. אנחנו כבר לא מפחדים מהמכשפה בארון, לא חולמים להציל את העולם. העולם נהיה רציונלי, סטטי ומשעמם. אבל האם אנחנו זוכים להיכנס שוב אל העולם המרגש הזה בעזרת האהבה? האם הפנטזיות והריגושים שהיו לנו אז בדמוי דרקונים ומפלצות מתחלפים בפנטזיות וריגושים על אהבה?

אין ספק שהאהבה הופכת את העולם שלנו לפחות רציונלי, גורמת לנו לבחור בחירות פחות "הגיוניות", בכך סודקת את העולם חסר הפנטזיות בו נכלאנו כאשר עזבנו בעל כורחנו את העולם המרגש של הילדות. נושא נוסף שעלה לי הוא איך אדם אשר מעולם לא חווה אהבה או קשר זוגי - נער או נערה צעירים לדוגמא, רוצים וצמאים לאהבה? אולי הרצון וההשתוקקות הזאת לאהבה למרות חוסר ניסיון מוחלט בה, מגיע כי בתוך תוכנו, אולי בתת מודע שלנו, אנו יודעים שאותה האהבה היא הדרך שלנו לחזור לילדות. אם כך, אז החיים מקבלים צורה מאוד ברורה של תרשים זרימה: אנו נולדים כיצורים מאושרים ומתבגרים ומאבדים את אותו האושר חסר התנאים ההוא. אנו מתחילים במסע חיפוש כדי להשיבו, אנו מתאהבים ומוצאים אותו, ובסופו של דבר אנו זוכים ליצור את אותו אושר גולמי מחדש, הילדים שלנו, מה שמסב לנו אושר אפילו גדול יותר.

אך אין ספק שעולה השאלה - מדוע האהבה מפסיקה לפעמים? אם האהבה מחזירה אותנו לאותה תקופה שאנו מתרפקים עליה, איך אנחנו מוותרים עליה? בתור ילדים האושר שלנו מובא לנו כמצב נתון, אושר שאנו לא צריכים לעבוד או להתאמץ עבורו. אולי בגלל שאנו רגילים שאותו האושר אשר היה לנו בילדות ניתן לנו כמובן מאליו, אנחנו מופתעים כאשר אנו צריכים לעבוד קשה בשבילו בחיינו הבוגרים. אנחנו צריכים לעבוד תקופת הסתגלות כדי להבין שכרגע אנו צריכים לעבוד בעבור האושר הזה. ואם כך, מה אנו צריכים לעשות בכדי לצלוח את אותה תקופת הסתגלות? מה אנו צריכים לעשות כדי לוודא שנזכה להישאר ילדים לנצח? שאותה תחושת ה"פיטר פן" לא תאבד לנו מבין האצבעות.

בין מסכת אבות לראשית הציונות | ערן גלאור

בחרתי להביא לפניכם שני טקסטים מופלאים שאני מאוד אוהב, ומוצא בהם הרבה מן המשותף. אחד נכתב על ידי חז"ל לפני אלפי שנים, ומובא במסכת אבות, והשני נכתב על ידי איש העלייה השנייה נח נפתולסקי, לפני קצת יותר ממאה שנים. מוזמנים לקרוא, לשבת יחד ולנסות לפצח את הדמיון וההבדלים, או פשוט לשאוב השראה.

(שאלות למחשבה בעמ' הבא)

ציון בהר נבו – כעין שיחה

כתב יד של איש העלייה השנייה, נח נפתולסקי - משורר, בוטנאי, פועל, ידיד של המשוררת רחל.

בדרך העולה למחוז חפצם חמישה אנשים ישבו לנוח, ויפתחו בשיחה. השתקן והחולם פתח ראשון: "לו להירדם לשבעים שנה, כחוני המעגל, ולהתעורר בסוף שבעים שנה, לו לשעה אחת בלבד ולראות מה היו חלומותינו. הייתי נותן בעד שעה זו כל שבעים שנה: 'פה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא מכל חיי העולם הזה'."

השני לאחר הרהורים פקח את עיניו למרחב בעצב: "תישן שבעים שנה או שבע פעמים שבעים שנה, לא תראה כלום מלבד החלום. גם כשתעורר, הנפש ריקה, ובידך אין מאומה. אבל פעל שבעים שנה או שנה אחת, כמה שניתן לך להועיל, יבוא הגמול לפועל'."

אם נדחוק את הקץ או נתאזר בסבלנות, נחישנו או בעתו. אם נזכה בו אנחנו או הבאים אחרינו, בוא יבוא.

השלישי רצה לאמר, אין חלום שאין בו דברים בטלים, אולם התאפק. "האין כל פעלינו חלום יפה? האם יספיקו טיפות המים שהשנים הביאו לכבות את שריפת בית המקדש?"

השני אמר: "כל החלומות הולכים אחרי הפה."

הרביעי, כמי שנתעורר פתאום בתוקף: "כל החלומות הולכים אחרי היד, אחרי היד הפועלת. היד הפועלת הופכת חלום לממש. אם מימשת חלום, אשריך. אף לו גם לא הפכת חלום למציאות, גדולה היא זכות עצם הפעולה, זכות היא לה."

אמר השלישי: "אין החלום נפתר כרצון החולם. הפה קל פתרונו, על היד נדרשים מכשירים. האם ישנם?"

והשני: "יש מעמד הר סיני ויש מעמד הר נבו. סיני הוא צו. נבו – חזון. בכדי להגשים את צו סיני באים ארבעים שנות נדודים, תוהו, ילל ושימון. רק אחרי שנות נדודים בא מעמד הר נבו. מעמד הר נבו הוא גמול לנדודים. סוף סוף רואים את הנכסף מרחוק. גם אם אין בא לשם."

חמישה אנשים נפגשו בדרך העולה למחוז חפצם האחד וישבו לנוח. ישבו ושתקו. האחד הפנה מבטו לאחור, לדרך שעבר. השני נשא עיניו קדימה, לדרך שעליו עדיין לעבור. השלישי תלה עיניו למרום, הרביעי הקיף במבט את המרחב, החמישי העמיק לתוך נפשו.

מסכת אבות, פרק ב' משנה ט'

"אמר להם, צאו וראו איזוהי דרך ישרה שידבק בה האדם.

רבי אליעזר אומר, עין טובה.

רבי יהושע אומר, חבר טוב.

רבי יוסי אומר, שכן טוב.

רבי שמעון אומר, הרואה את הנולד.

רבי אלעזר [בן ערך] אומר, לב טוב.

אמר להם, רואה אני את דברי

אלעזר בן ערך מדבריכם, שבכלל

דבריו דבריכם"

כמה שאלות שיעשו את הקריאה השנייה, השלישית, הרביעית והלאה מעניינות יותר:

- מיהם אותם חמישה אנשים שהלכו בדרך?
- מהם המאפיינים של כל אחד ואחד? המאפיינים הישירים שנאמרים במפורש, ואלו שאפשר להבין מתוך דבריהם והתנהגותם (שתקן, חולם, מהורהר, עצוב, נחוש, מאופק וכד').
- מה בינם לבין חמשת החכמים ממסכת אבות? האם יש זהות מסוימת בין הדמויות?
- מדוע דבריו של אלעזר בן ערך מכילים את כל דברי האחרים?
- האם יש מישהו מתוך החמישה בכתב היד של נפתולסקי, שאפשר לומר עליו "שבכלל דבריו דבריכם"?
- מה פשר המשפט: "אם נדחוק את הקץ או נתאזר בסבלנות, נחישנו או בעתו. אם נזכה בו אנחנו או הבאים אחרינו, בוא יבוא"? מי אומר אותו? האם אחד מן החמישה, או דווקא מדובר במשפט חיצוני?
- מהם מעמד הר סיני ומעמד הר נבו? בטקסט ובחיים.
- האם יש קשר בין דבריהם בחלק הראשון, למבטם בחלק השני? מהו אותו קשר אצל כל אחד מהם?
- מהו מחוז חפצם?
- האם הוא אחד או שדרכם מובילה למקומות שונים? ואולי הפך להיות אחד בשלב כלשהו בשיחה?
- בנקודות שונות בחיינו הנוכחיים - איזה דמות אנחנו מתוך החמישה? (בכל אחד מהטקסטים)

פינת הקולנוע | מאי פורמן

"אתה מזהה אותי בתמונה הזאת

מלבנון?"

"...לא."

"האמת ש.. האמת שגם אני לא מזהה את

עצמי."

בגאונות ובדיוק שאין כמותם, מגולל ארי פולמן את סיפורו וחוויותיו עם חבריו על רקע מלחמת לבנון הראשונה והטבח בסברה ושתילה בפרט. את היום ההוא, הדחיק ושכח כמעט לגמרי, ולא הצליח להיזכר בו עד שנבר עמוק בנבכי זיכרונו.

אחרי יותר מ-20 שנים ללא זיכרון ברור וממשי מהמלחמה, חוזרות אליו התמונות והמראות מתחילתה של המלחמה ועד הטבח במחנות הפליטים סברה ושתילה. את הטראומה שלו, הופך ארי פולמן ליצירה קולנועית שאין בה רבב, שאולי דווקא הסוריאליסטיות שלה היא מה שהופך אותה לחד פעמית עבור הצופה. כשצפיתי ב"ואלס עם באשיר" בפעם הראשונה, הדהימו אותי דווקא הדברים הקטנים, שאם לא תקדישו להם תשומת לב, יחלפו על פניכם כלא היו. למשל: הקצין שצופה בסרט כחול המשך בעמ' הבא

מוביל את מי, ובדרך הם דורכים אחד על השני) ורבות אחרות.

הסרט אינו אובייקטיבי, כי הוא תוצר של חוויה סובייקטיבית. אי אפשר לצפות מארי פולמן לתאר את המלחמה הזו בצורה שתציג את צה"ל באור חיובי, כי הוא, בתור אדם שחווה את ההתרחשויות במציאות, מן הסתם מרגיש אחראי לטבח ולתוצאותיו (אם לא היה הדבר כך, ככל הנראה שמצפוננו לא היה משכיח ממנו את החוויה הזו למשך 20 שנה). אם מעולם לא צפיתם בסרט, ואתם עומדים לצפות בו בפעם הראשונה - נסו שלא ליפול למלכודת הזולה של ימין ושמאל. הביטו בדברים כאילו אתם אלה שעומדים שם, יחד עם ארי פולמן וחבריו או במקומו, ותחוו את הסרט, תהיו לגמרי בתוכו. לא ממקום פוליטי, אלא ממקום אנושי.

- סצנה שעל פניה, לא ברור למה היא הכרחית, אך אולי זו הייתה הדרך העדינה ביותר שיכל פולמן לחשוב עליה כדי לתאר, לפחות בעיניו, את ההפיכה של צה"ל לקצת פחות ערכי מוסרי קדוש ממה שנתפס בתקופה ההיא (מה שבסופו של דבר הוביל לטבח).

דוגמה נוספת - הטכניקה הברכטיאנית (הומצאה ע"י המחזאי ברטולד ברכט). הכוונה היא לשימוש בניגודים ברורים, שיגרמו לצד השני לחוש רגשות מעורבים. טכניקה ברכטיאנית משמשת אמנים רבים, ביניהם מוזיקאים, במאים, מחזאים ושחקנים. בסרט ניתן לראות אותה בסצנות "לבנון, בוקר טוב" (החיילים דורסים רכבים ונכנסים בקירות של בניינים כשהם בתוך טנק, אבל ברקע הנוף פסטורלי והם שרים שירים רגועים להנאתם), "ואלס עם באשיר" (כן, לא התבלבלתם, הסרט נקרא על שמה של אחת הסצנות. פרנקל, אחד החיילים, בעודו יורה לכל הכיוונים כשהפלוגה נתקלת במארב, רוקד סוג של ואלס עם המאג, כשברקע תמונתו של באשיר ג'ומאייל, מנהיג צבא דרום לבנון שנרצח. ואלס הוא ריקוד עדין ונעים, שרוקדים בשניים, והשימוש בו בהקשר לסרט הוא שרקדני ואלס גרועים לא יודעים מי

ב ל י ל ה | ר ח ל

מסביב מפוזרים, בלי ארגון או סדר על כר ועל כסת על הכרית והציפה. הביטוי זורק לדין במסכת כתובות האם נותנים לאישה עניה

בְּלִילָה

כר וכסת כסת כדאי לשים לב למשחק המילים עם "קסת" דיו מכתבים דורש הרהור האם כוונת המשוררת למכתבים שנכתבו אליה או לדברים שכתבה היא ישנים לרוב. ואני על גבם קורסת והמכתבים על המיטה - כלומר, היא קורסת על המיטה? כאישה הקוסמת באוב רמוז מובהק לשאול ובעלת האוב, הדימוי - לנסות להפיח חיים במכתבים שכבר "מתו". אך ליום המחזר - ניבוי עתידות לא אשאל את פי הנביא צריך בירור, הדימוי כאן לא עולה יפה עם סיפור בעלת האוב, היא אין לה עסק עם הנביא כלל, נדמה שרחל מחברת את דמות בעל האוב עם דמותו של שאול לאחת כי רחוק ממני אלוה אם בגלל שעוסקת באוב וה' ציווה להסיר כל בעל אוב וידועני, ואם בגלל שכמו שאול ה' סר מעליו הן יודע כבר לבכי מפרשת בבית הבא מה הוא יודע. הוא יודע עצב גלבוץ מותו של שאול ובניו שם - המוות שלה או המוות של המכתבים הישנים? ונכון מוכן לעצב ההוא למות, כל הלילה שאול יוצא מבעלת האוב "בלילה ההוא" והיא נשארת כל הלילה, מושכת את הבשורה. מעניין בהקשר הזה להביט בשירה "בלילה בה המבשר" אביט בלי נוע בלי לזוז בשורות מעניין משחק המילים בין שורות הטקסט לשורות הלוחמים בגלבוץ בטרם דהו עדיין לא מתו, היא עוד רואה תקווה למכתבים.

רחל בְּלִיָּקְשֵׁיין סלע 16.4.1931-2.10.1890 בת 41

מוכרת בשם העת "רחל" או "רחל המשוררת". רחל נולדה ברוסיה ועלתה לארץ עם אחותה בגיל 19. היא השתכנה ברחובות ובהמשך עברה לכנרת ועבדה בחוות העלמות של חנה מייזל. רחל נדבקה בתורתו של א.ד. גורדון והיתה לחלוצה פועלת. בשליחות הקבוצה נסעה ללמוד אגרונומיה בצרפת שם נתקעה במלחמת העולם הראשונה. היא נדדה לרוסיה, בה עבדה בבית יתומים ונדבקה במחלת השחפת. כשחזרה לארץ לקיבוץ דגניה כבר היתה חולה ותוך זמן קצר נאלצה לעזוב את הקבוצה ועברה לתל אביב, שם, בימי מחלתה ובמרחק מהכנרת כתבה את רוב שיריה, המאופיינים בעצב עמוק ובגעגוע לכנרת, לאהוביה השונים, ולחיים. את השירים פרסמה בעיתון "דבר". רחל נפטרה בגיל 41 בלבד מן המחלה בבית מרפא לחולי ריאות בגדרה. שיריה זכו לאהדה רבה ורבים מהם הולחנו.

בית ראשון המילה "מסביב" מייצרת חלל סגור. הביטוי כר וכסת מעמיד לנו מיטה וגם מטעין פה את מעמדה של הדוברת כמישהי שדנים במעמדה החברתי. מדוע הדוברת קורסת על גבי המכתבים? האם משום שהיא לא מצליחה לענות עליהם, או להשלים אותם, או שמא היא קורסת כיוון שאינה מצליחה לעמוד בלחץ שנדרש מאישה עצמאית יוצרת בחברה גברית? היא מעמידה כאן את דמות הקוסמת באוב של שאול. אישה חזקה שמצליחה להסתתר תחת משטר שדואג "להסיר" אותה ואת חבריה מהארץ. ומלמדת את שאול המלך שיעור באנושיות. כמה נטל יש על כתפיה של אישה כזו שקורסת בסוף היום על מיטתה מעל ערמות של טקסטים שלא השלימה עדיין ומחכים לתשובה.

בית שני ה' רחוק משאול והוא כבר יודע את זה ובכל זאת עושה ניסיון אחרון נואש להיוועץ בשמואל הנביא. הדוברת בשיר לא צריכה לשמוע מפי הנביא את בשורת המוות שלה. היא כבר יודעת שהסוף קרוב. לא מכוח הנבואה, אלה בליבה.

בית שלישי הבית הזה מכיל כוח גדול. הדוברת נכונה לקראת מותה. היא יודעת שמגיע הקץ ומוכנה אליו. וכעת היא מחזיקה מעמד כל הלילה בלי לנוע, יש כאן תהליך שהיא עוברת עם עצמה, היא כבר אינה

קורסת על המכתבים אלא עומדת ומביטה בהם ורואה שעדיין לא דהו השורות. עוד יש מילים כתובות, עוד יש חיים במכתבים הישנים.

אותה ענייה שלא היתה בטוחה בזכותה לכר וכסת, אותה קוסמת באוב שהסתתרה מהמלך מגלה בליבה את הודאות לקראת המוות שיבוא ומוצאת בידעה הזו את הכוחות לראות את השורות שעוד לא דהו, את הזמן שנשאר עד הבוקר, להוסיף ולכתוב.

אל הציפור | ח.ג. ביאליק

שְׁלוֹם רַב שׁוֹבְךָ, צְפוּרָה נְחֻמָּדָת,
מְאַרְצוֹת הַחֵם אֶל-חִלוּנֵי –
אֶל קוֹלְךָ כִּי עָרַב מֵה-נִפְשֵׁי כָלְתָהּ,
בְּחֶרֶף בְּעֶזְבְּךָ מְעוֹנֵי.

זְמָרִי, סִפְרִי, צְפוּרֵי הִיקָרָה,
מְאַרְץ מְרַחֲקִים נִפְלְאוֹת,
הַגֵּם שָׁם בְּאַרְץ הַחֲמָה, הַיָּפָה,
תְּרַבֵּינָה הֶרְעוֹת, הַתְּלָאוֹת;

הַתְּשָׂאֵי לִי שְׁלוֹם מְאַחֵי בְּצִיּוֹן,
מְאַחֵי הֶרְחֻקִים הַקְּרוֹבִים?
הוּי מְאַשְׁרִים! הִידְעוּ יְדוּעַ
כִּי אָסְבֵּל, הוּי אָסְבֵּל מְכַאוֹבִים?

הִידְעוּ יְדוּעַ מֵה רַבּוּ פֹה שׁוֹטְנֵי,
מֵה רַבִּים, הוּי רַבִּים לִי קָמִים?
זְמָרִי, צְפוּרֵי, נִפְלְאוֹת מְאַרְץ,
הָאָבִיב בָּהּ יְנוּה עוֹלָמִים.

הַתְּשָׂאֵי לִי שְׁלוֹם מְזַמְרַת הָאָרֶץ,
מֵעֵמֶק, מִגֵּיא, מִרֶאשׁ הָרִים?
הֶרְחֵם, הֶנְחֵם אֵלּוּה אֶת-צִיּוֹן,
אִם עוֹדָה עֲזוּבָה לְקַבְּרִים?

וְעֵמֶק הַשְּׂרוּץ וְגִבְעַת הַלְּבוֹנָה –
הִיִּתְּנוּ אֶת-מְרֵם, אֶת-נִרְדָּם?
הַהִקִּיץ מִשְׁנָתוֹ הַשָּׁב בַּיַּעֲרִים,
הַלְּבָנוֹן הִיִּשָּׁן, הַנִּרְדָּם?

מרגישים שאתם מוקפים באדיוטים? הרשו לי לספר לכם על ספרו של תומס אריקסון - "מוקף באדיוטים".

פגישה עם איש עסקים זועם, שהיה בטוח שכל העובדים שלו אידיוטים, הביאה את חוקר ההתנהגות ומומחה לתקשורת שוודי, תומס אריקסון להשקיע שנים במחקר מאומץ, שבמהלכו התברר לו שבני האדם נחלקים

לארבעה טיפוסים התנהגות עיקריים:

- דומיננטים ושאפתנים (אדומים)
- חברותיים ואופטימיים (צהובים)
- יציבים ואדיבים (ירוקים)
- ואנליטיים וזהירים (כחולים)

ספר מעניין שנותן פרספקטיבה אחרת על סוגי האנשים, ומסביר בצורה משעשעת אך לא ילדותית מדוע אנחנו מתחברים לאנשים ספציפיים, בעוד שיש אחרים אותם אנחנו לא סובלים. כיצד להבין את אלו שאינם ניתנים להבנה וכיצד לגשת אליהם.

בנוסף, הספר גרם לי להסתכל פנימה ולאבחן את עצמי - להבין למה אני מתנהגת כמו שאני מתנהגת, אלו דברים אני צריכה לשפר, ובאיזה דרך לפנות לאחרים על מנת שיבינו אותי.

כָּבֵר כָּלוּ הַדְּמָעוֹת, כָּבֵר כָּלוּ הַקְּצִיִּים –
 וְלֹא הַקִּיץ הַקָּץ עַל-יְגוֹנִי,
 שְׁלוֹם רַב שׁוֹבֵךְ, צְפוּרֵי הַיְקָרָה,
 צְהַלִי-נָא קוֹלְךָ וְרַנִּי!

הַיָּרֵד כְּפָנִינִים הַטֵּל עַל הַר הַרְמוֹן,
 אִם יָרֵד וַיִּפֹּל כְּדְמָעוֹת?
 וּמֵה-שְׁלוֹם הַיָּרֵדֵן וּמִיָּמֹו הַבְּהִירִים?
 וּשְׁלוֹם כָּל-הַהָרִים, הַגְּבָעוֹת?

הָאֵם-עוֹד לֹא-נִבְלוּ הַפְּרָחִים שְׁתֵּלְתִּי
 כְּאֲשֶׁר נִבְלְתִי אָנֹכִי?
 אֲזַכְּרָה יָמִים כְּמוֹהֶם פְּרָחְתִּי,
 אִךְ עֲתָה זָקַנְתִּי, סוֹר פְּחִי.

וְאֲחֵי הָעֶבְדִּים, הַזּוֹרְעִים בְּדְמָעָה –
 הַקְּצִרוּ בְּרֵנָה הָעֹמֶר? –
 מִי יִתֶּן-לִי אֶבֶר וְעֶפְתִּי אֶל-אֶרֶץ
 בָּהּ יִגַּץ הַשָּׂקֵד, הַתְּמָר!

הפילוסופיה של הכלום | יובל פורת

(מבוסס על סרטון בשם "ניהיליזם אופטימי") גילינו שהכוכבים בשמים לא זוהרים בשבילנו, הם פשוט זוהרים. גילינו שאנחנו לא במרכז היקום, ושהיקום הוא בכלל הרבה יותר עתיק משחשבנו. גילינו שכולנו מורכבים מחלקיקים קטנים, ושאחרי שנמות הם יתכלו, ולא יישאר מאיתנו כלום.

היא מפחידה, קשה, ויכולה בקלות לקחת למקום דיכאוני של חוסר משמעות.

אך זה לא חייב להיות ככה בהכרח - תפיסת העולם הניהיליסטית יכולה להביא לדרך חיים מאושרת ואופטימית:

(ניהיליזם - nihil) אין, אפס (היא תפיסה פילוסופית אשר אומרת "אני לא מאמין בכלום". אין צורך להאמין בשום דבר כדי לחיות. אין גורל, אין אלוהים, אין משמעות, אין מזל, אין ערכים, אין אמונה, אין כלום. אולי היקום בכלל לא קיים וכולנו חיים במטריקס.

כשניטשה הרג את אלוהים בשבילנו, נותרנו מתמודדים לבדנו עם המציאות הקשה והתפיסה שאין בעולם כלום. הגישה הניהיליסטית

המשך בעמ' הבא

הניהיליזם האופטימי אומר-

יש לך רק הזדמנות אחת לחיות, זה אולי מפחיד, אבל זה גם משחרר. אין היסטוריה לפני שנולדת, ואין עתיד אחרי שתמות, למעשה, חוץ מהעכשיו אין כלום. כל סבל, השפלה או דבר רע שקרה לך בעבר כבר לא רלוונטי.

זמני השבת

18:06

18:10

18:07

17:10

17:13

16:50

כפר אדומים

סופה

ירושלים

אם ליקום אין שום משמעות, למה שלא נחליט בעצמנו מה המשמעות שלו בשבילנו? אנחנו יכולים לעשות מה שאנחנו רוצים. אנחנו יכולים לחקור את העולם סביבנו, לחקור את עצמנו, לחוות רגשות ולחוות אינטימיות עם אנשים. אנחנו יכולים להנות מאומנות, אוכל טוב, ספרים ומשחקי מחשב. תעזרו לאנשים אחרים ותראו מה זה עושה לכם, תעשו את הדברים שעושים לכם טוב, אתם מחליטים מה הם. תהיו מאושרים.

מזג האויר

יום ה'

11° 19°

יום ד'

9° 17°

יום ג'

11° 17°

יום ב'

11° 16°

יום א'

9° 17°

שבת

11° 17°

יום ו'

11° 21°

*

סופה

*

*

כפר אדומים

יום ה'

10° 19°

יום ד'

8° 16°

יום ג'

8° 14°

יום ב'

10° 15°

יום א'

8° 16°

שבת

9° 16°

יום ו'

10° 19°

שלחו לנו קטעים לגליון בשבוע הבא ! vedarashta@gmail.com